

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้นั้น มีรูปแบบ และลักษณะ ตลอดจนขั้นตอน และกรรมวิธีในการดำเนินงานวิจัยทั้งหมด เรียงตามลำดับแล้ว ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบลักษณะของการวิจัย (Research framework)

๓.๒ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data sources)

๓.๓ วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Data sampling / Sample size)

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data-collecting methods)

๓.๕ เครื่องมือที่จะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (Data-collecting instruments)

๓.๖ การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย (Efficiency)

๓.๗ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data-collecting interval)

๓.๘ การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data analysis & compilation)

๓.๙ การนำเสนอข้อค้นพบ (Research findings presentation)

จากวิธีการดำเนินงานศึกษาวิจัยตามลำดับข้างต้นนั้น สามารถให้อรรถาธิบาย และขยายรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบลักษณะของการวิจัย (Research framework)

การวิจัยในครั้งนี้เป็น การวิจัยซึ่งมีรูปแบบลักษณะที่ผสมผสานกันระหว่างการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative research) อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อการบรรลุด้วยแนวกระบวนทัศน์ของการศึกษา (Paradigm) ควบคู่กันไปทั้งจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อความ (Textual analysis) ของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันเอง ด้วยการใช้กรอบแนวคิดทางสัญศาสตร์ หรือสัญวิทยา (Semiotics/Semiology) ประกอบกับการเล่าเรื่อง (Narrative) และการตีหรือสกัดความหมาย (Hermeneutics) รวมไปถึงองค์ประกอบทางดนตรีต่างๆ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และตีความให้ทราบถึงประสิทธิภาพของเพลงชาติไทยในการสร้างความสำนึกและความรักชาติ ตลอดจนเพื่อให้ครอบคลุมไปมากกว่านั้น การวิจัยครั้งนี้จึงได้ขยายวงของการศึกษาวิเคราะห์ต่อไปยังผู้รับสาร (Audience analysis) ซึ่งในที่นี้ก็คือชนชั้นทางสังคมต่างๆ (social classes) ที่เคยได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทย ผ่านประสบการณ์ชีวิต โดยรวม ด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยการใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็น

เครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ก็เพื่อศึกษาให้ค้นพบถึงผลกระทบในมิติของการรับรู้ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ ตลอดจนความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติของกลุ่มชนชั้นดังกล่าว อันเนื่องมาจากเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันนั่นเอง

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยซึ่งต้องกระทำไปภายใต้กรอบอันจำกัดทางเวลา อีกทั้งยังมีลักษณะของการศึกษาในแบบข้ามส่วน หรือที่เป็นภาคตัดขวาง (cross-sectional studies) ภายในระยะเวลาหนึ่งๆ เท่านั้น ดังนั้นเพลงชาติไทยที่จะใช้ทำการศึกษา จึงหมายถึงเฉพาะตั้งแต่เพลงชาติฉบับที่ใช้กันอยู่อย่างกว้างขวางในปัจจุบันเท่านั้น ตลอดจนยังได้กำหนดกลุ่มชนชั้นทางสังคมเป้าหมายต่างๆ ที่จะลงไปศึกษาไว้เพียงเฉพาะแต่ที่อยู่ภายในปริมณฑลทั้ง ๕๐ เขต ของกรุงเทพมหานครเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นยังได้จำกัดกรอบของช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไว้แต่เพียง ๕ เดือน นับตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ไปจนถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เท่านั้น

๓.๒ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data sources)

สำหรับแหล่งข้อมูลที่จะใช้ศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วยข้อมูลจาก ๓ แหล่งใหญ่ๆ ด้วยกัน ได้แก่ แหล่งข้อมูลในส่วนที่เป็นบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล และสุดท้ายคือ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารประกอบ อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ แหล่งข้อมูลในส่วนที่เป็นเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน (Text) ในที่นี้ได้ถูกจำกัดไว้แต่เพียง เพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน อันได้ถูกประพันธ์ขึ้นโดย พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ควบคู่ไปกับเนื้อร้องที่ได้ถูกประพันธ์ขึ้นโดย หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์) เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ซึ่งในส่วนของการวิจัยในเชิงคุณภาพนี้ ได้หมายถึงไปถึง เพลงชาติไทย ฉบับที่เป็นหนึ่งในเพลงสำคัญของแผ่นดิน ตามมติของคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้ น.อ. ณรงค์ แสงบุศย์ ร.น. เป็นผู้ปรับปรุงและอำนวยเพลง อีกทั้งยังได้จัดทำ เผยแพร่ และกำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐอื่นๆ รวมไปถึงสถานีโทรทัศน์ และสถานีวิทยุต่างๆ ตลอดจนขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งทางภาคเอกชน และบุคคลทั่วไป ให้ใช้เป็นมาตรฐานของทางราชการแบบเดียวกันหมดทั่วทั้งประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา โดยในที่นี้ ตามปรกติวิสัยแล้ว เพลงชาติฉบับดังกล่าว ได้ถูกเปิด และสามารถได้ยินได้ฟังกันได้เป็นประจำทุกวัน ในเวลา ๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๘ โมงเช้า และ ๑๘.๐๐ นาฬิกาตรง หรือ ๖ โมงเย็น ของทุกวัน ตามสถานที่ต่างๆ อาทิเช่น สถานศึกษา สถานที่ราชการ หรือสถานที่สาธารณะ และอื่นๆ ทั้งนี้สามารถเห็นเป็นรูปธรรมได้ ดังที่ปรากฏอยู่บนหน้าถัดไป

เพลงชาติไทย

The Thai National Anthem

คำร้อง : พ.อ.หลวงสารานุประพันธ์ (นवल ปาจิณพยัคฆ์)
ทำนอง : พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร)

Allegro moderato $\text{♩} = 96-100$

โน้ตบรรเลง

โน้ตร้อง

ประ-เทส ไทย รวมเลือด เนื้อชาติเชื้อไทย เป็นประ-ชา-รัฐ ไผ่-ท ของ

ไทย ทุก ส่วน อยู่ คำ-รง คง ไว้-ได้ ทั้ง มวล ด้วย ไทย ถ้วน-หมาย รัก ตา

มัต - ติ ไทย นี้ รัก ส-งบ แต่ ถึง รบ ไม่ ขาด เอ - ก-ราช จะ ไม่ให้ ใคร ข่ม

จี่ ส - ละ เลือด ทุก หยาด เป็น ชาติ พ - ติ เถ - ลิง ประ

เทศ ชาติ ไทย น - วิ มี ชัย ช - โย

* Allegro Moderato = กำหนดจังหวะตบให้มีความเร็วปานกลาง

ภาพที่ ๓.๑ ภาพแสดงโน้ตร้องและโน้ตบรรเลงของบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

๓.๒.๒ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (Interviewees / Audiences) ในกรณีนี้ผู้วิจัยได้แยกออกอีกเป็น ๒ ส่วนย่อย ตามความเหมาะสมของการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ คือ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงคุณภาพ หรือผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewees) ในที่นี้นั้น ผู้วิจัยไม่ได้จำกัดไว้เฉพาะแต่ที่เป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่ในโครงการจัดทำเพลงสำคัญของแผ่นดิน อันมีเพลงชาติรวมอยู่ด้วย ให้เป็นฉบับมาตรฐานของทางราชการเพียงฉบับเดียวของทางคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงผู้ชำนาญการที่มีทักษะความสามารถ และเจนจัดอยู่ในองค์ความรู้ทางด้านดนตรีท่านอื่นๆ ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อมิให้เกิดการกระจุกตัวของความคิดเห็นเพียงกลุ่มก้อนเดียว โดยในที่นี้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการขอสัมภาษณ์เก็บข้อมูลนั้น มีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น ๕ ท่านด้วยกัน อันมีรายนามและคุณวุฒิต่างๆ ดังนี้

ท่านที่หนึ่ง คือ รองศาสตราจารย์ ดร. สุกรี เจริญสุข

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเพลงชาติไทย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นคณบดี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (รองศาสตราจารย์ ระดับ ๕) ผู้นำพา “ศาสตร์แห่งดนตรี” มาสู่การเรียนการสอนในระดับสากลให้กับเยาวชนไทย

ตำแหน่งสำคัญอื่นๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. ๒๕๓๗-๒๕๔๘) กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาปรัชญา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ) ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (กค) ของวุฒิสมาชิก สาขาการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ และของประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมไปถึงกรรมการศิลปินแห่งชาติ สาขาคดนตรีและศิลปะการแสดง

ท่านที่สอง คือ นาวาเอก ณรงค์ แสงบุศย์ ร.น.

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีของกองทัพเรือ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นรองผู้บังคับกองดุริยางค์ทหารเรือ ฐานทัพเรือกรุงเทพฯ ตำแหน่งสำคัญได้แก่ หัวหน้าหมวดขับร้อง นายทหารวิจัยและพัฒนา แผนกวิชาการ หัวหน้าครู ครุดนตรี และหัวหน้าหมวดชอวง แผนกดนตรี โรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือ ฐานทัพเรือกรุงเทพฯ

ท่านที่สาม คือ อาจารย์ สถาพร นิยมทอง

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีของกรมศิลปากร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการ
ละครและดนตรี ๕ ชช (ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านดุริยางค์สากล) หัวหน้ากลุ่มดุริยางค์สากล สำนักการ
สังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

ท่านที่สี่ คือ อาจารย์ คุณฉวี พนมยงค์

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีและการขับร้อง ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์พิเศษ
คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาการขับร้อง และอาจารย์พิเศษคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาศิลปนิเทศน์ (ดนตรีขับร้อง) ตลอดจนยังดำรงตำแหน่งเป็นที่
ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำภาควิชาการขับร้อง สถาบันจินตนาการดนตรี และหัวหน้าภาควิชาการขับร้อง
สถาบันดนตรี เคพีเอ็น

ส่วนที่ ๒ คือ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงปริมาณ หรือผู้รับสาร (Audiences) ในกรณี
นี้หมายถึง ประชากรทั้งหมดที่มีการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในปริมาตรพื้นที่การปกครองทั้ง
๕๐ เขต ของกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๕๘,๕๕๓ คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๘) ผู้
ซึ่งผ่านการได้ยิน ได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ตามวัน เวลา อิริยาบถ และสถานการณ์โดยรวม
ต่างๆ มาไม่มากนัก

ในที่นี้ผู้วิจัยได้หยิบยกเกณฑ์การจำแนกชนชั้นทางสังคม (Social categories) ด้วย ๓
ตัวชี้วัดหลัก (indicators) ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและประมวลมาจากแนวคิดที่เกี่ยวข้องต่างๆ เท่าที่ได้
ค้นคว้ามาทั้งหมด ซึ่งก็คือ สถานภาพทางเศรษฐกิจหรือระดับรายได้ สถานภาพทางสังคมหรือระดับ
การศึกษา และที่สำคัญที่สุด คือสถานภาพทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ซึ่งเป็นเสมือน
ตัวกลางที่คอยสร้างความเชื่อมโยงกันระหว่างระดับรายได้และระดับการศึกษา เข้ามาใช้เป็นเกณฑ์
การชี้วัดชนชั้นเชิงปริมาณ ในลักษณะของตัวกรองเบื้องต้น โดยชั้นหนึ่งก่อน (ปรากฏอยู่ใน
ภาคผนวก ก และ ข) มากไปกว่านั้น ผู้วิจัยยังได้นำเกณฑ์การจำแนกชนชั้นทางสังคมในเชิงคุณภาพ
จากการสนทนาพูดคุยและสังเกตกลุ่มตัวอย่างชนชั้นข้างต้นอย่างละเอียด เข้ามาประกอบใช้ร่วมด้วย
เป็นชั้นที่สอง เพื่อประโยชน์ในการแบ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าว ออกเป็นทั้งหมด ๓ กลุ่มหลักๆ ตาม
ระดับชนชั้นทางสังคม (Social classes) ได้แก่ กลุ่มชนชั้นบน กลุ่มชนชั้นกลาง และกลุ่มชนชั้นล่าง
อันมีรายละเอียดดังนี้

๓.๒.๒.๑ **กลุ่มชนชั้นล่าง (Lower class)** คือ บุคคลที่มีคุณสมบัติต่างๆ ตามตัวชี้วัด (indicators) ดังนี้

- มีโครงสร้างทางการเงินหรือระดับรายได้ ตั้งแต่ ๘,๘๘๘ บาท ต่อเดือนลงมา
 - มีโครงสร้างทางสังคมหรือระดับการศึกษา ที่ต่ำกว่าระดับปวช. มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่าลงมา
 - มีโครงสร้างทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ที่มีเกียรติภูมิและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมน้อย
- อีกทั้งยังจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังแรงงานมากเป็นพิเศษ ในขณะที่เดียวกันอาชีพที่ทำนั้น ก็มักจะทำให้ผลตอบแทนกลับมาในลักษณะที่ไม่มีความแน่นอนอยู่เลย ทั้งที่เป็นรายวัน หรือรายสัปดาห์ มากกว่าที่จะเป็นรายเดือน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่มักจะมีอาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างระดับล่าง ทั้งในภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพทั้งที่มีฝีมือและไม่มีฝีมือ รวมไปถึงผู้ให้บริการระดับล่างอื่นๆ อาทิ เสมียน เจ้าหน้าที่ ช่าง ขับรถรับจ้าง กระเป่ารถ โหระ-หมอดู หาบแร่แฝงลอย กรรมกร คนงาน เป็นต้น

๓.๒.๒.๒ **กลุ่มชนชั้นกลาง (Middle class)** คือ บุคคลที่มีคุณลักษณะต่างๆ ตามตัวชี้วัด (indicators) ดังนี้

- มีโครงสร้างทางการเงินหรือระดับรายได้ ที่อยู่ในช่วงระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๔๘,๘๘๘ บาท ต่อเดือน
 - มีโครงสร้างทางสังคมหรือระดับการศึกษา ที่อยู่ในช่วงระหว่าง ระดับปวส. อนุปริญญา ไปจนถึงระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า
 - มีโครงสร้างทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ที่มีเกียรติภูมิและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมปานกลาง
- อีกทั้งยังต้องใช้ทั้งกำลังสมองและแรงกายควบคู่กันไปในการดำเนินงาน ในขณะที่เดียวกันอาชีพที่ทำนั้น ก็มักจะทำให้ผลตอบแทนกลับมาในลักษณะที่ค่อนข้างจะแน่นอน เป็นรายเดือน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่มักจะมีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับกลาง ทั้งในภาครัฐและเอกชน หรือนักวิชาชีพชั้นกลาง อาทิ นักวิชาการ ครู ข้าราชการ นักข่าว นักเขียน ศิลปิน นักออกแบบ นักกีฬาอาชีพ หรือผู้ประกอบการ ผู้บริหาร นักธุรกิจ และเจ้าของกิจการระดับกลาง ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพบริการระดับกลางอื่นๆ เป็นต้น

๓.๒.๒.๓ **กลุ่มชนชั้นบน (Upper class)** คือ บุคคลที่มีคุณลักษณะพิเศษต่างๆ ตามตัวชี้วัด (indicators) ดังนี้

- มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจหรือระดับรายได้ ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือนขึ้นไป
 - มีโครงสร้างทางสังคมหรือระดับการศึกษา ที่สูงกว่าระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - มีโครงสร้างทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพ ที่มีเกียรติภูมิและประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมาก
- อีกทั้งยังจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังความคิดมากเป็นพิเศษ เมื่อเปรียบเทียบกับชนชั้นทางสังคมอื่นๆ ในขณะเดียวกันอาชีพที่ทำนั้น ก็มักจะทำให้ผลตอบแทนกลับมาในลักษณะที่มั่นคง เป็นรายเดือน หรือเหมารวมมากกว่านั้น ตลอดจนอาจจะขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการกำหนด ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่มักจะมีอาชีพเป็นผู้บริหารระดับสูง ทั้งในภาครัฐและเอกชน หรือนักวิชาชีพชั้นสูง อาทิ องคมนตรี รัฐมนตรี อธิบดี ทูต ผู้ใช้วิชาชีพทางกฎหมาย ทหารและตำรวจชั้นนายพล แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยหรือต่ำกว่า วิศวกร หรือผู้บริหาร นักธุรกิจ และเจ้าของกิจการระดับใหญ่อื่นๆ เป็นต้น

* ระดับช่วงของเกียรติภูมิทางอาชีพ และเกณฑ์การจำแนกชนชั้นที่ละเอียดชัดเจนขึ้น ปรากฏอยู่ในส่วนของภาคผนวก ก และ ก ข ตามลำดับ

ทั้งนี้และทั้งนั้น ถึงแม้ว่าเกณฑ์การแบ่งตัวชี้วัดข้างต้นนี้ จะช่วยจำแนกแยกประเภทของชนชั้นทางสังคมออกเป็นกลุ่มๆ ตามที่ผู้วิจัยต้องการ ได้ชัดเจนขึ้นก็ตาม แต่เนื่องจากว่า สังคมทุกวันนี้มีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างมาก จึงไม่มีเกณฑ์การแบ่งใด ที่จะสามารถแยกขาดกลุ่มชนชั้นดังกล่าวให้ออกจากกันได้โดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องขอรับคำปรึกษาจากทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้รู้ท่านอื่นๆ เพื่อช่วยเสริมในการตัดสินใจว่าบุคคลใด ควรจัดอยู่ในชนชั้นทางสังคมไหน อีกระดับหนึ่ง

๓.๒.๓ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentaries) ในที่นี้หมายถึงข้อมูลทุกประเภทอันเกี่ยวข้องกับทั้งในเรื่องของเพลงชาติไทย เพลงชาติของต่างประเทศ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งมีบรรจุอยู่ในสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น จากหนังสือ ตำรา บทความในวารสาร นิตยสาร หรือเอกสาร อีกทั้งรายงานการวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศอื่นๆ ที่มีปรากฏอยู่ในอินเทอร์เน็ต ด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้และทั้งนั้น แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยหาได้แต่คัดกรองและสรุปมาใช้เพียงเพื่อช่วยในการปูพื้นและขยายฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพลงชาติของผู้วิจัยเองให้มั่นคงแข็งแรงเท่านั้น หากแต่ยังได้นำมาใช้เป็นองค์ประกอบเสริมในการวิจัยครั้งนี้ ไม่มากก็น้อยอีกด้วย

๓.๓ วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Data sampling / Sample size)

สำหรับวิธีในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออกมาจากแหล่งข้อมูลทั้งหมดข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้แยกเป็น ๓ ส่วน เช่นเคย ได้แก่ วิธีในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาศึกษาจากบทเพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มบุคคลทั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างจากเอกสารประกอบ อันกล่าวให้ชัดเจน ได้ดังนี้

๓.๓.๑ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในส่วนที่เป็นบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน (Text) ในส่วนนี้ไม่มีรายละเอียดในการคัดเลือกเป็นพิเศษแต่อย่างใด เนื่องจากว่า บทเพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันตามส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของภาครัฐอื่นๆ ตลอดจนสถานีโทรทัศน์และสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกแห่งนั้น มีอยู่แค่เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น ที่ถูกต้องและเป็นไปตามมาตรฐานของทางราชการ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว นอกเหนือไปจากนั้น หากจะมีความแตกต่างหรือผิดเพี้ยนกันออกไปจากมาตรฐานของทางต้นฉบับดั้งเดิมเกิดขึ้น ก็อาจเป็นไปได้จากสาเหตุที่ทางภาคเอกชนและบุคคลทั่วไปไม่ได้ให้ความร่วมมืออย่างที่ควรจะเป็น แต่ก็ปรากฏเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น และไม่สามารถสังเกตฟังกันได้อย่างชัดเจน

๓.๓.๒ การคัดเลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักและกลุ่มตัวอย่างผู้รับสาร (Interviewees / Audiences) ในกรณีนี้ผู้วิจัยได้แยกออกอีกเป็น ๒ ส่วนย่อย ตามความเหมาะสมของการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ คือ การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในเชิงคุณภาพ หรือผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewees) สืบเนื่องมาจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงคุณภาพที่จะทำการสัมภาษณ์บุคคลจำนวนทั้งสิ้น ๕ ท่านซึ่งได้กล่าวถึงรายละเอียดของทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญ คุณวุฒิ ตำแหน่ง ตลอดจนผลงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และความเกี่ยวข้องกันกับประเด็นที่สนใจจะศึกษาวิเคราะห์ไปก่อนหน้านี้แล้ว นั้น ในส่วนถัดมานี้ ผู้วิจัยจะให้สาเหตุสำคัญเพิ่มเติมที่จะช่วยเน้นย้ำว่าบุคคลทั้งหลายข้างต้นนั้น มีคุณสมบัติที่เพียงพอ และเหมาะสมต่อการเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการสัมภาษณ์และศึกษาในครั้งนี้ อันมีใจความดังนี้

ท่านที่หนึ่ง คือ รองศาสตราจารย์ ดร. สุกรี เจริญสุข

สาเหตุที่ได้รับพิจารณาขอสัมภาษณ์ คือ ท่านมีผลงานวิจัยและงานเขียนมากมายที่อยู่ในบริบททางดนตรี โดยเฉพาะที่โดดเด่นและเกี่ยวข้องโดยตรงต่องานวิจัยชิ้นนี้นั้น ก็คงจะหนีไปไม่พ้นจากผลงานเขียนที่มีชื่อว่า “เพลงชาติ” ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ไม่มากนักน้อย

ท่านที่สอง คือ นาวาเอก ณรงค์ แสงบุศย์ ร.น.

สาเหตุที่ได้รับพิจารณาขอสัมภาษณ์ คือ ท่านเป็นหนึ่งในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจที่มาจากฝ่ายของกองทัพ และเป็นผู้อำนวยการของวงดุริยางค์สี่เหล่าทัพ และกรมศิลปากร ในคราวที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้จัดทำโครงการเพลงสำคัญของแผ่นดิน ให้เป็นมาตรฐานของทางราชการที่ถูกต้อง

ท่านที่สาม คือ อาจารย์ สถาพร นิยมทอง

สาเหตุที่ได้รับพิจารณาขอสัมภาษณ์ คือ ท่านเป็นหนึ่งในคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจที่มาจากฝ่ายของกรมศิลปากร ตามโครงการจัดทำเพลงสำคัญของแผ่นดินให้เป็นมาตรฐานของทางราชการที่ถูกต้อง ของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ท่านที่สี่ คือ อาจารย์ คุษฎี พนมยงค์

สาเหตุที่ได้รับพิจารณาขอสัมภาษณ์ คือ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รู้ และผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านการออกเสียงและข้อร้องที่มีชื่อเสียงท่านสำคัญท่านหนึ่ง ซึ่งมีจิตสำนึกของความรักชาติฝังอยู่ อย่างแนบแน่น

ส่วนที่ ๒ คือ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้รับสารในเชิงปริมาณ (Audiences) ในที่นี้ ผู้วิจัย จะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประเภทนี้ ออกมาจากจำนวนประชากรทั้งหมดที่มีการดำเนินชีวิตอยู่ ภายในอาณาบริเวณพื้นที่การปกครองทั้ง ๕๐ เขต ของกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น ๕,๖๕๘,๕๕๓ คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๔๘) ด้วย ๒ กรรมวิธีขั้นตอนหลักๆ อันได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ คือ ขั้นตอนของการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรทั้งหมดใน กรุงเทพมหานคร ตามสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเนะ (Taro Yamane) (อ้างถึงในวิเชียร เกตุสิงห์, ๒๕๓๗ และ ๒๕๔๓) ดังที่เห็นอยู่เบื้องล่างนี้

$$\text{สูตร } n = \left(\frac{N}{1 + Ne^2} \right) \quad \text{หรือ} \quad \text{สูตร } n = \frac{Z^2 \pi(1 - \pi)N}{Z^2 \pi(1 - \pi) + Ne^2}$$

- โดยที่
- n = จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องดำเนินการเก็บรวบรวม
 - N = จำนวนหน่วย หรือขนาดของประชากรทั้งหมด (๕,๖๕๘,๕๕๓)
 - e = ความคลาดเคลื่อนหรือความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ (๕)
 - Z = ค่าคะแนนมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับระดับความน่าเชื่อถือได้ (๑.๙๖(+/-1SD))
 - π = สัดส่วนของประชากร (๐.๕)

ในการนี้ เมื่อทำการแทนค่าตามสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสำเร็จรูปข้างต้น โดยจำกัด ค่าความน่าเชื่อถือของการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ร้อยละ ๕๕ ซึ่งยอมรับให้เกิดค่าของความผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ ๕ ตลอดจนตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ ๐.๐๕ จึงปรากฏผลลัพธ์ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดใน กรุงเทพมหานคร ออกมาเท่ากับ ๑๘๘.๕๘ หรือ อีกนัยหนึ่งคือประมาณ ๑๘๘ คนเป็นอย่างน้อย ที่จะต้องดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป

โดยทั้งนี้ จากจำนวนบุคคลทั้ง ๓๕๕ คน ที่จะต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เมื่อทำการจัดแบ่งเป็น ๓ ส่วน ตามจำนวนของชนชั้นทางสังคมที่มุ่งเป้าจะศึกษาแล้วนั้น ในกรณีนี้จึงทำให้มีจำนวนของชนชั้นล่าง ชนชั้นกลาง และชนชั้นบนที่จะต้องทำการศึกษาวิจัยทั้งสิ้น กลุ่มชนชั้นละ ๑๑๑ คน อย่างละเท่าๆ กัน

ขั้นตอนที่ ๒ คือขั้นตอนของการเลือกสถานที่ในการสำรวจที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยจะพยายามพุ่งเน้นไปยังสถานที่ซึ่งเป็นทั้งแหล่งชุมนุมชน ที่มีความหลากหลายของชนชั้นทางสังคม บรรลุอยู่ ตลอดจนสถานที่ซึ่งเป็นแหล่งจำเพาะของชนชั้นนั้นๆ พร้อมกันไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ในลักษณะที่เป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Selective sampling) โดยได้เข้าไปทำการศึกษาในสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นห้างสรรพสินค้าอย่าง สยามพาราก่อน สยามเซ็นเตอร์ สยามดิสคัฟเวอร์รี่ และสยามสแควร์ ดิโอลด์สยามพลาซ่า สำเพ็ง พาหุรัด บางลำพู เทเวศร์ โรบินสันบางรัก โรบินสันสีลม เช่นทรัลพลาซ่าปิ่นเกล้า เช่นทรัลพลาซ่าบางนา เช่นทรัลพลาซ่าลาดพร้าว เช่นทรัลพลาซ่าพระราม ๒ โลดส์พระราม ๒ เดอะมอลล์บางกะปิ เดอะมอลล์รามคำแหง เดอะมอลล์งามวงศ์วาน เดอะมอลล์บางแค ฟิวเจอร์พาร์คบางแค แฟชั่นไอส์แลนด์ การ์ฟูร์มินบุรี และโลตัสมินบุรี รวมไปถึงโรงพยาบาลอย่าง โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ โรงพยาบาลสมิติเวช โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลพญาไทย ๒ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลลาดกระบัง ตลอดจนสถานที่สาธารณะอย่าง สนามกีฬาแห่งชาติ สวนลุมพินี สวนรมณีนาถ และสวนจตุจักร เป็นต้น

๓.๓.๓ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในส่วนที่เป็นเอกสาร (Documentaries) ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะใช้คู่มือและวิจารณ์ส่วนบุคคล ในการคัดกรองและตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องของเพลงชาติ และองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่เชื่อมโยงอยู่ในงานวิจัยชิ้นนี้ทั้งหมด ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของเอกสารหรือบนเนื้อหาทางอินเทอร์เน็ตก็ตาม ให้หลงเหลือไว้แต่เพียงข้อมูลที่มีสารประโยชน์สำหรับนำมาประกอบ และประยุกต์ใช้จริงในงานวิจัยชิ้นนี้เท่านั้น

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data-collecting methods)

สำหรับวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ นั้น เป็นส่วนที่สืบเนื่องมาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างต่างๆ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ในที่นี้มีวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ ๓ วิธีด้วยกัน ได้แก่ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่เป็นบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ข้อมูลประเภทกลุ่มบุคคล และสุดท้ายคือ ข้อมูลประเภทเอกสาร อันขยายความแล้ว ได้ดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่เป็นบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน (Text) ผู้วิจัยได้ลงมือทำการเขียนและยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารสื่ออันเกี่ยวข้องกับเพลงสำคัญของแผ่นดิน ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ด้วยเจตนาธรรมที่จะขออนุเคราะห์คู่มือเพลงสำคัญของแผ่นดิน อันมีเพลงชาติไทยรวมอยู่ด้วย พร้อมกันกับโน้ตเพลง และแผ่นบันทึกเสียง (แผ่นซีดี) ของบทเพลงดังกล่าว ตามโครงการจัดทำและเผยแพร่เพลงสำคัญของแผ่นดิน ให้เป็นต้นแบบมาตรฐานของทางราชการที่ถูกต้องสูงสุด ของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ภายหลังจากนั้น ๑ สัปดาห์ ในวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้วิจัยจึงได้รับการติดต่อกลับมา พร้อมกับการอนุญาตให้มารับข้อมูลและเอกสารสื่อต่างๆ ที่ได้ยื่นเรื่องขอความอนุเคราะห์ไว้ก่อนหน้านี้จากทางสำนักงานข้างต้น ในกรณีนี้ ทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือมาเป็นอย่างดี

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคล (Interviewees / Audiences) ในกรณีนี้ผู้วิจัยได้แยกออกอีกเป็น ๒ ส่วนย่อย ตามความเหมาะสมของการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ คือ

ส่วนที่ ๑ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงคุณภาพ หรือผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewees) ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านที่จะขอสัมภาษณ์ในที่นี้ จากการติดต่อประสานงาน และขอนัดสัมภาษณ์ ทั้งผ่านทาง โทรศัพท์และหนังสือแสดงความจำนงขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หลังจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยจึงจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ด้วยตนเอง ประกอบทั้งการจดบันทึก และบันทึกเสียงเก็บไว้อ้างอิง

ส่วนที่ ๒ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงปริมาณ หรือผู้รับสาร (Audiences) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่ ตามจำนวน และตามระเบียบวิธีปลีกย่อยอื่นๆ ดังที่ได้กำหนดและกล่าวเอาไว้ในส่วนของ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ก่อนหน้านี้ อย่างไรก็ดี โดยรายละเอียดแล้ว ก่อนที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องขออนุญาตจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลรับผิดชอบสถานที่นั้นๆ ก่อน ในกรณีที่สถานที่เหล่านั้นอยู่ในการควบคุมดูแลของผู้รับผิดชอบ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามข้างต้น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic random sampling) จากทุกๆ คนที่ ๕ ซึ่งได้เดินผ่านประตูทางเข้าออก เดินผ่านในบริเวณศูนย์กลางย่าน และเดินผ่านในบริเวณที่มีฝูงชนหนาแน่น ณ ตำแหน่งที่ผู้วิจัยได้ยื่นตัวรออยู่ ตามสถานที่ทั้งหลายดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ทั้งนี้ในบางกรณีซึ่งไม่ได้รับความเต็มใจที่จะร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามคนที่ ๕ ข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้แจกแบบสอบถามให้บุคคลลำดับถัดไปเป็นผู้ตอบแทน

อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้เป็นการสร้างความสะดวกแก่เวลาและแบบสอบถามการวิจัยซึ่งต้องการจำนวนผู้ตอบชนชั้นละ ๑๓๓ คน อย่างละเท่าๆ กัน จากทั้งหมด ๓๙๙ คนด้วยกัน ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องลดบทบาทของการแบ่งกลุ่มชนชั้นในเชิงปริมาณด้วยหลักเกณฑ์ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งกำหนดอย่างเตรงไว้เป็นแนวทางเบื้องต้นลงไปเป็นเพียงองค์ประกอบเสริม ในขณะที่นำแนวทางการจำแนกชนชั้นในเชิงคุณภาพเข้ามาเป็นส่วนประกอบหลักแทน ทั้งโดยใช้วิจารณญาณของผู้วิจัยเองผ่านการสังเกตและพูดคุย ควบคู่กันกับการขอรับคำปรึกษาจากทางผู้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert validity) ในการตัดสินใจว่าผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนั้นๆ มีความรู้และเข้าใจในบทเพลงชาติเพียงพอหรือไม่ ในการตอบ ตลอดจนมีความเหมาะสมที่จะถูกจัดอยู่ในชนชั้นใด โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดแยกทั้งชนชั้นและแบบสอบถามที่ชำรุด บกพร่อง หรือไม่สามารถใช้การได้เช่นนี้ อยู่จนได้รับแบบสอบถามกลับมาครบตามจำนวนทั้ง ๓๙๙ ชุด หรืออีกนัยหนึ่งคือ กลุ่มชนชั้นละ ๑๓๓ ชุด ที่กำหนดไว้

ในการนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เวลาเก็บกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวทั้งสิ้นเป็นเวลา ๓ เดือนครึ่ง นับตั้งแต่ต้นเดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ไปจนถึงกลางเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งถึงแม้ว่าจะเกินกำหนดเวลาที่ได้ตั้งไว้ถึงครึ่งเดือน เพราะประสบปัญหาการไม่ค่อยให้ความร่วมมือของชนชั้นบนอยู่บ้าง แต่เงื่อนไขอื่นๆ อย่างจำนวนและสถานที่ต่าง ดังที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วนั้น ก็เป็นไปด้วยความราบรื่นดี

๓.๔.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentaries) นั้น ในที่นี้หมายถึงข้อมูลทุกประเภทอันเกี่ยวเนื่องกับทั้งในเรื่องของเพลงชาติไทย เพลงชาติของต่างประเทศ และข้อมูลอื่นๆ ที่มีความเชื่อมโยงกันกับงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งมีบรรจุอยู่ในสิ่งพิมพ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น จากหนังสือ ตำรา บันทึกร บทความในวารสาร นิตยสาร หรือจุลสาร อีกทั้งรายงานการวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสืบค้น ติดตาม รวบรวม และคัดเลือกมาจากแหล่งข้อมูลสำคัญ ต่างๆ ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น จากหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ หอสมุดดนตรีพระเจนดุริยางค์ ได้มาจนถึงหอสมุดกลางสถาบันวิทยบริการ หอสมุดประจำคณะอักษรศาสตร์ รัฐศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนสถานที่อื่นๆ ซึ่งนอกเหนือไปจากนี้

ไม่เพียงเท่านั้น ข้อมูลประเภทเอกสารในที่นี้นั้น ยังหมายรวมไปถึงข้อมูลที่ผู้วิจัยได้คัดลอกออกมาจากอินเทอร์เน็ต และ โปรแกรมสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่เปิดไว้ให้บริการอยู่ภายในฝ่ายบริการผู้อ่านสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

ทั้งนี้และทั้งนั้น หลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลประเภทเอกสารทั้งหมดนี้เก็บไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการจำแนกแยกแยะ และจัดแบ่งข้อมูลดังกล่าวออกเป็นประเภทๆ ตามลักษณะเนื้อหาของเรื่องนั้นๆ ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล อันได้แก่ การจัดทำบันทึก (note taking) ด้วยตนเอง รวมไปถึงการคัดลอกและทำสำเนา (mimeograph) รายชื่อของเอกสารและข้อมูลทั้งหมดไว้เพื่อการอ้างอิง (bibliography) ดังที่ปรากฏให้เห็นอยู่ท้ายโครงร่างงานวิจัยชิ้นนี้

๓.๕ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย (Data-collecting instruments)

สำหรับเครื่องมือซึ่งจะนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเข้ามาใช้ตามความเหมาะสมตามแต่ละประเภทของวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในส่วนเพลงชาติไทย ในส่วนบุคคล และในส่วนเอกสารประกอบอื่นๆ ดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ เครื่องมือเก็บข้อมูลในส่วนที่เป็นบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน (Text) ในที่นี้ ผู้วิจัยได้ใช้หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและเอกสารสื่ออันเกี่ยวข้องกับเพลงสำคัญของแผ่นดิน ซึ่งได้เขียนขึ้นเองตามรูปแบบที่กำหนดของทางราชการ เป็นเครื่องมือหลักในการยื่นเสนอให้ทางสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามที่ได้เคยกล่าวไว้แล้ว ในการขอรับคู่มือเพลงสำคัญของแผ่นดิน พร้อมกับโน้ตเพลง และแผ่นบันทึกเสียง (แผ่นซีดี) ซึ่งในที่นี้มีบทเพลงชาติไทยอันเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการศึกษาครั้งนี้รวมอยู่ด้วย

๓.๕.๒ เครื่องมือเก็บข้อมูลประเภทบุคคล (Interviewees / Audiences) ในกรณีนี้ผู้วิจัยได้แยกเครื่องมือดังกล่าวออกอีกเป็น ๒ ส่วนย่อยๆ ตามความเหมาะสมของการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ คือ เครื่องมือเก็บข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงคุณภาพ หรือผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewees) ในที่นี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทั้งแนวคำถามสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview Questions) และเทปบันทึกเสียง เข้ามาเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล นอกเหนือจากนั้นแล้ว ยังมีสมุดหรือเอกสารจดบันทึก เพื่อลงบันทึกข้อมูลที่ได้รับเป็นคำตอบสำคัญ อีกทั้งสภาพการณ์ และบรรยากาศที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์ดังกล่าวด้วย

สำหรับการจัดทำแนวคำถามสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้พยายามเพ่งเน้นให้คำถามหลักทั้งหมดมุ่งไปยังประเด็น โดยภาพรวมที่ว่าด้วยเรื่องของการสื่อสารและถ่ายทอดความหมาย ตลอดจนประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติผ่านองค์ประกอบทางดนตรีของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน มากไปกว่านั้นแล้ว สำหรับประเด็นคำถามรองอื่นๆ ผู้วิจัยก็ยังตั้งมั่นที่จะลงลึกไปในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบทางดนตรี ที่บุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ท่านนั้นๆ มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะ อีกชั้นหนึ่งด้วย ทั้งนี้แนวคำถามสัมภาษณ์ดังกล่าวนี้ มีปรากฏอ้างอิงให้เห็นอยู่ในส่วนของภาคผนวก ข ท้ายเล่ม

ส่วนที่ ๒ คือ เครื่องมือเก็บข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงปริมาณ หรือผู้รับสาร (Audiences) ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือซึ่งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันเข้ามาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังกล่าว อันได้แก่แบบสอบถาม (questionnaire) จำนวนที่ได้เพื่อไว้แล้วทั้งสิ้น ๕๐๐ ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นอย่างรอบคอบ ทั้งจากการประมวลงานเขียนที่เกี่ยวข้อง จากการขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆ ตลอดจนจากการคำนึงถึงความคลาดเคลื่อนและข้อผิดพลาดต่างๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นกับแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา ทั้งนี้แบบสอบถามดังกล่าวมีปรากฏอ้างอิงให้เห็นอยู่ในส่วนภาคผนวก ก. ท้ายเล่มของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ในการออกแบบและสร้างแบบสอบถามสำหรับเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จะขาดไปไม่ได้เลยที่ผู้วิจัยจำต้องคำนึงและพึงเน้นไปถึงองค์ประกอบหรือตัวแปรหลักต่างๆ ที่ได้ถูกบัญญัติไว้อยู่ในคำถามนำวิจัย ในอันที่นำไปสู่การบรรลุซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการรับรู้ ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ อีกทั้งความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติ ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ อาทิเช่น แนวคิด ทฤษฎี หรือตัวชี้วัดต่างๆ และที่นอกเหนือไปจากนี้ ในอันที่จะนำมาประมวลและสังเคราะห์ใช้เพื่อสร้างลักษณะของคำถามที่สามารถตอบ โจทย์การวิจัยทั้งหมดได้โดยสมบูรณ์สูงสุดด้วยตัวของมันเอง

ในที่นี้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นด้วยตัวเองนั้น ประกอบไปด้วยเนื้อหาของคำถามจำนวนทั้งสิ้น ๕๘ ข้อ โดยสามารถจำแนกแจกแจงได้ออกเป็น ๓ ตอนสำคัญๆ ด้วยกัน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ เป็นตอนที่ประกอบไปด้วยคำถามจำนวนทั้งหมด ๓ ข้อ ที่ถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบ อันได้แก่ คำถามซึ่งถามถึงเรื่องของ สถานภาพทางสังคมหรือระดับการศึกษา สถานภาพทางการเมืองหรือลักษณะของอาชีพที่ทำ และสุดท้ายคือ สถานภาพทางเศรษฐกิจหรือระดับรายได้ คำถามในเชิงอัตวิสัยที่ให้ผู้ตอบประเมินตนเองว่าจัดอยู่ในชนชั้นใด อย่างไรก็ดี คำถามอื่นๆ นอกเหนือจากคำถามหลักๆ เหล่านี้แล้ว ผู้วิจัยจะใช้เป็นเพียงแค่ส่วนประกอบเสริมสำหรับงานวิจัยนั้น

ตอนที่ ๒ เป็นตอนที่ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด (close-ended questions) จำนวนทั้งสิ้น ๓๗ ข้อ ที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด รวมไปถึงพฤติกรรมบางประการของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบ เมื่อได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ตามวัน เวลา อิริยาบถ และสถานการณ์โดยรวมต่างๆ อันได้แก่ คำถามซึ่งถามถึงเรื่องของการรับรู้ ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ

ตอนที่ ๓ เป็นตอนที่ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิด (close-ended questions) จำนวนทั้งสิ้น ๑๘ ข้อ ที่ถามเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบ เมื่อได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยฉบับที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ตามวัน เวลา อิริยาบถ และสถานการณ์โดยรวมต่างๆ อันได้แก่คำถามซึ่งถามถึงเรื่องของความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติ นั้นเอง

๓.๕.๓ เครื่องมือเก็บข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentaries) ในที่นี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้สมุดหรือเอกสารจดบันทึก (note taking) และการทำสำเนา (mimeograph) เข้ามาเป็นเครื่องมือหลัก เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการจดบันทึก การคัดลอก การอัดสำเนา การจัดหมวดหมู่ และการเรียบเรียงรายชื่อของเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้เรียงออกมา ดังจะสามารถเห็นได้ในส่วนอ้างอิง (bibliography) ซึ่งอยู่ที่ท้ายเล่มของโครงงานวิจัยชิ้นนี้

๓.๖ การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย (Efficiency)

สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัยจริงนั้น ผู้วิจัยจะนำเอาทั้งแนวคำถามสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้ออกแบบและสร้างขึ้นมานี้ ไปขอรับคำปรึกษาจากทั้งท่านอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ ท่านอื่นๆ ให้ได้ตรวจสอบและพิจารณา (Expert validity) ตลอดจนสำหรับแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยจะนำไปทดลองใช้ (pre-test) กับกลุ่มประชากรต่างชนชั้นที่อยู่ภายในอาณาบริเวณของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกันกับกลุ่มประชากรตัวอย่างเป้าหมาย แต่ไม่ได้ถูกเลือกมาใช้ในการวิจัยจริง จำนวน ๓๐ ชุด โดยมีจุดประสงค์ร่วมกัน ทั้งเพื่อตรวจสอบความยากง่าย ความเข้าถึง และความเข้าใจในตัวคำถามและคำตอบว่ามี ความสอดคล้องไปตามครรลองอันสมควรของการวิจัยในครั้งนี้หรือไม่ ในขณะที่เดียวกันก็เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ในการพิจารณาว่าคำถามทุกข้อในแบบสอบถามนั้น สามารถตอบ โจทย์หรือคำถามนำวิจัย และวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษาได้ครบถ้วนและเพียงพอหรือไม่ด้วย

ไม่เพียงเท่านั้น ภายหลังจากที่ได้ผ่านการตรวจสอบ แนะนำจากบุคคลทั้งหลาย ดังที่ได้กล่าวไว้ อีกทั้งยังได้ทำการปรับปรุงและแก้ไขโดยเบื้องต้นแล้ว ในขั้นถัดมาผู้วิจัยจึงจะลงมือทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Credibility / Reliability) ในส่วนที่มีการใช้มาตราส่วนของการประเมินค่า (Rating scale) โดยวิธีทางสถิติในการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient Alpha) ด้วยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's coefficient) อีกชั้นหนึ่ง ดังนี้

$$\text{สูตร } \infty = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - \sum V_i}{V_t} \right]$$

เมื่อ ∞ = ค่าความน่าเชื่อถือที่ยอมรับได้

K = จำนวนข้อในแบบสอบถามทั้งหมด

V_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

หลังจากนั้น เมื่อได้ผลลัพธ์กลับมา ผู้วิจัยจึงจะทำการตรวจสอบและประเมินว่า มีประเด็นใดบ้างที่สมควรได้รับการแก้ไขและปรับปรุง เพื่อเป็นการพัฒนาแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือไปจากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้แล้ว หลักประกันความน่าเชื่อถือและคุณภาพของทั้งเครื่องมือวิจัยและงานวิจัยชิ้นนี้ โดยภาพรวมทั้งหมด ก็คงหนีไปไม่พ้นจาก ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ของตัวผู้วิจัยเอง ในการที่จะสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่เครื่องมือวิจัยทั้งหมดซึ่งตัวผู้วิจัยเอง ได้คัดสรรมาประกอบใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของแนวคิดทฤษฎีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจับและวิเคราะห์ตัวบทของเพลงชาติไทย รวมทั้งในส่วนที่เป็นแนวคำถามในแบบสอบถาม ตลอดจนองค์ประกอบย่อยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งปวง ไม่เพียงแต่ให้อัดแน่นไปด้วยทั้งความเที่ยง (accuracy) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสม่ำเสมอ (consistency) และความคงที่ (stability) ของข้อมูลเท่านั้น หากแต่ยังหมายรวมถึงทั้งความตรงภายใน (internal validity) อันจะนำมาซึ่งความแม่นยำของข้อสรุป และความตรงภายนอก (external validity) ซึ่งช่วยให้สามารถนำไปใช้อ้างอิง หรือประยุกต์ใช้เข้ากับบริบทหรือประชากรกลุ่มอื่นๆ ได้จริง ด้วยความเสมอต้นเสมอปลายและความเอาใจใส่ที่ผู้วิจัยจะอุทิศให้ต่อการเข้าไปปรึกษาทั้งท่านอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ อีกทั้งผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึง ที่ขาดไม่ได้ก็คือ ความมุ่งมั่น ที่จะทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จเสร็จสิ้นออกมาอย่างมีคุณค่าที่น่าเชื่อถือสูงสุด

๓.๗ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data-collecting interval)

อนึ่ง เนื่องจากว่าการวิจัยในครั้งนี้ นั้น เป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะข้ามส่วน หรือที่เป็นภาคตัดขวาง (cross-sectional studies) ภายในระยะเวลาหนึ่งๆ อันจำกัดเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการกำหนดกรอบของช่วงเวลาที่จะใช้ทำการรวบรวมข้อมูลหลักๆ ทั้งหมดไว้แต่เพียง ๓ เดือน นับตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ไปจนถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เท่านั้น

๓.๘ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย (Data analysis)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น ผู้วิจัยได้จำแนกระเบียบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นทั้งสิ้น ๓ ส่วนด้วยกัน อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ในส่วนของบุคคลผู้รับสาร และในส่วนของเอกสารประกอบอื่นๆ อันให้อรรถาธิบายได้ดังต่อไปนี้

๓.๘.๑ การวิเคราะห์บทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน หรือตัวบทในที่นี้ (Textual analysis) ซึ่งมีลักษณะที่เป็นข้อมูลในเชิงคุณภาพนั้น เป็นการวิเคราะห์เพลงชาติไทย ในเชิงสัญศาสตร์ หรือสัญวิทยา (Semiological analysis) ด้วยการศึกษาคำพูด (Text) ของเพลงชาติ ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องของ สัญญา การเล่าเรื่อง องค์ประกอบทางดนตรี และการตีความหมายที่สอดประสานอยู่ในบทเพลงดังกล่าว ในอันที่จะนำมาซึ่งความสำนึก และความรักชาติอันเกิดต่อชนชั้นทางสังคม ทั้งนี้สิ่งที่วิเคราะห์จะแยกไว้เป็น ๔ หัวข้อต่างๆ ดังนี้

๓.๘.๑.๑ การวิเคราะห์สัญญา (Sign analysis) เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงความหมายแฝงที่แทรกซึมอยู่ภายในเนื้อหาของเพลงชาติไทย โดยทั้งนี้ผู้วิจัยได้หยิบยกแนวคิดของ ชาร์ลส์ เพียร์ซ (Charles Peirce) เข้ามาใช้ประกอบการวิเคราะห์ โดยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ภาพเหมือน (Icon) หรือสัญญาที่มีลักษณะเป็นภาพ ดัชนี (Index) หรือสัญญาที่มีลักษณะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงอีกสิ่งหนึ่ง และสุดท้ายคือ สัญลักษณ์ (Symbol) หรือสัญญาที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ เป็นกฎ ระเบียบ หรือสิ่งที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนเข้าใจได้เหมือนๆ กัน ด้วยการเรียนรู้

๓.๘.๑.๒ การวิเคราะห์ความหมาย (Significant analysis) ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดทั้งของแฟร์ดีนองด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความเชื่อมโยงกันระหว่างตัวหมายหรือรูปสัญญา (signifiers) กับตัวหมายถึงหรือความหมายสัญญา (signified) ตลอดจนแนวความคิดของโรลองด์ บาร์ธส์ (Roland Barthes) ประกอบเข้ามาเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ให้ทราบถึงความหมายต่างๆ ทั้งโดยอรรถที่เปิดเผยและเข้าใจกันได้โดยส่วนใหญ่ (denotative / manifest meaning analysis) กับโดยนัยที่ซ่อนเร้น และอยู่ภายใต้ทัศนวิสัยในระดับสังคม (connotative / latent meaning analysis) ซึ่งมีผนึกแนบอยู่ในบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

๓.๘.๑.๓ การวิเคราะห์การเล่าเรื่อง (Narrative analysis) ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะนำเอาทั้งแนวคิดในเรื่องขององค์ประกอบพื้นฐาน ๘ ประการของการเล่าเรื่อง อันได้แก่ แก่นความคิดหลักของเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot) ฉาก (Scene) ตัวละคร (Character) การปฏิสัมพันธ์และความขัดแย้ง (Interaction & Conflict) สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) และมุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View) ผนวกบวกับแนวความคิดในเชิงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการประสมประสาน (Syntacmatic analysis) เข้ามาใช้ร่วมกันในการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของเพลงชาติไทย เพื่อเป็นการศึกษาให้ทราบถึงทั้งองค์ประกอบพื้นฐาน และการดำเนินเรื่องโดยอาศัยการเชื่อมโยงลำดับของเหตุการณ์ต่างๆ ที่ช่วยสร้างความหมายในระดับหนึ่ง ว่าความหมายนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ตลอดจนมีการถ่ายทอดความหมายของสาระอะไรบ้าง ที่ปรากฏออกมาในการเล่าเรื่องของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

๓.๘.๑.๔ การวิเคราะห์ตามองค์ประกอบทางดนตรี (Musical elements analysis) อันมีอยู่ด้วยกันทั้งสิ้น ๘ องค์ประกอบหลักๆ ได้แก่ เสียง (Tone) เวลา (Time) ทำนอง (Melody) เสียงประสาน (Harmony) ระบบเสียง (Tonality) สีต้นเสียง (Tone Color) ลักษณะของเสียง (Characteristics of sound) รูปพรรณของดนตรี (Texture) และสุดท้ายที่ขาดไม่ได้คือ รูปแบบของดนตรี (Forms)

๓.๘.๑.๕ การตีความหมาย (Hermeneutics) ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้หยิบยกแนวทางการวิเคราะห์แบบเฮอริเมอโนวติกส์นี้เข้ามา เพื่อสกัดและวิเคราะห์ให้ทราบถึงความหมายในภาพกว้างๆ โดยรวมทั้งหมด ที่หลอมรวมกันอยู่ภายในบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน

ภายหลังจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยจะนำเอาข้อมูลทั้งหมดที่ได้ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบและเทียบเคียงกันกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติ (indicators) ทั้งสิ้น ๓๐ ตัว ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ขึ้นมา อีกทั้งยังทำการถ่วงน้ำหนักแต่ละตัวชี้วัดให้มีค่าความสำคัญที่เท่าเทียมกันทั้งหมดทุกตัว ตลอดจนยังได้ทำการพิจารณาตัดสินระดับความมากน้อยของประเด็นซึ่งมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดเหล่านี้ให้ถูกต้องตรงจริง ทั้งด้วยการประมวลงานเขียนที่เกี่ยวข้อง การอ้างอิงจากคำสัมภาษณ์ ตลอดจนการขอรับคำปรึกษาและตรวจสอบจากทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีท่านอื่นๆ (expert validity) เพื่อการชี้วัดให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติของบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันที่เรียบง่ายและน่าเชื่อถือสูงสุด (Reliability) อันมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. มีเนื้อร้องและความหมายโดยรวมที่บ่งชี้ถึงความสำคัญและสารประโยชน์ของทั้งประเทศชาติ ตลอดจนคนในชาติ ในอันที่จะต้องทำนุบำรุงและรักษาและเกื้อกูลกัน

๒. มีเนื้อร้อง และความหมายโดยรวมที่บ่งชี้ถึงคุณสมบัติ และเอกลักษณ์ที่มีอยู่ร่วมกันของคนในชาติ

๒.๑ มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึง โครงสร้างทางสังคมที่มีร่วมกัน เช่น ประวัติศาสตร์ ชาติ หรือแผ่นดินเกิด ฯ

๒.๒ มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึง โครงสร้างทางการเมืองการปกครองที่มีร่วมกัน เช่น ความมีเอกราชของชาติ หรือการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูงสุด ซึ่งเปิดกว้างให้ประชาชนทุกคนได้มีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ฯ

๒.๓ มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึง โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีร่วมกัน เช่น การเป็นประเทศเกษตรกรรมที่กำลังพัฒนา เป็นต้น

๒.๔ มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึง โครงสร้างทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกัน อันได้แก่ สถาบันพระศาสนา ภาษา วรรณกรรม ศิลป ดนตรี ตลอดจนประเพณี การละเล่น ชีวิต และจิตใจของคนในชาติ ฯ

๓. มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึงเจตนารมณ์ หรือเป้าหมายที่มีอยู่ร่วมกันของคนในชาติ

๔. มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึงความสำคัญของคนในชาติ อันมีต่อการดำรงอยู่ของประเทศ

๕. มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึงการสร้างขวัญและกำลังใจ รวมไปถึงปลุกใจคนในชาติให้เกิดพลังกำลังความตื่นตัว และฮึกเหิม โดยพร้อมเพรียงกัน

๖. มีเนื้อร้องและความหมายที่ช่วยเกื้อหนุนให้คนในชาติเกิดการเข้าถึงและเข้าใจในทั้งบทบาทหน้าที่ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ อันพึงสมควรกระทำให้แก่ชาติ ไม่ในทางใดก็ทางหนึ่ง

๗. มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึงบุญคุณ หรือคุณค่าความสำคัญของทั้งบรรพชนและมรดกตกทอดต่างๆ ที่ยังคงหลงเหลือและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน ในลักษณะที่ว่า หากขาดไป ทั้งประเทศชาติและคนในชาติก็น่าจะมีอันต้องดำรงคงอยู่ได้อย่างยากลำบาก

๘. มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึงสิ่งยึดเหนี่ยวที่สามารถทำให้คนในชาติ เกิดความรู้สึกขึ้นมาได้ว่าตนเองนั้น ก็เป็นส่วนหนึ่งในชาติ อันจะนำมาซึ่งความรักใคร่ กลมเกลียว และร่วมแรงร่วมใจ ตลอดจนปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันในทุกเงื่อนไข

๙. มีเนื้อร้องและความหมายที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้คนในชาติเกิดความรู้สึกในลักษณะของความปรารถนาที่จะทำอะไรบางสิ่งบางอย่าง เพื่อเป็นการตอบแทนประเทศชาติของตน

๑๐. มีเนื้อร้องและความหมายที่บ่งชี้ถึงความเป็นเจ้าของ ผูกพัน และห่วงแหนในทุกๆ องค์ประกอบที่เป็นของชาติ

๑๑. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงความพึงพอใจ ความภาคภูมิใจ และความนิยมชมชอบในทั้งประเทศชาติ และเพื่อนร่วมชาติของตน

๑๒. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงความจงรักภักดีอันสูงสุดที่สามารถมีให้ได้แค่ชาติ

๑๓. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงปริบทและช่วงเวลาซึ่งเป็นอมตะตลอดกาล ในอันที่จะนำมาซึ่งความสำนึกและรักชาติที่ไม่เสื่อมคลายไปตามปริบทและช่วงเวลาซึ่งแปรเปลี่ยนไป

๑๔. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงแก่นความคิดหลัก (Theme) ของความเป็นไทยที่ครบถ้วนชัดเจน และเหมาะสมต่อคนไทย เช่น ความรักกันฉันครอบครัว เครือญาติ พี่น้อง และเพื่อนฝูง ความรักสงบสันติ ความพอเพียง ความกตัญญูคุณเดวที ความเกรงใจ ความมีเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตลอดจนความมีศีลธรรมและนับถือความดี ฯ

๑๕. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึง โครงเรื่อง (Plot) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทยที่ครบถ้วนและชัดเจน ในอันที่จะนำมาซึ่งภาพของลำดับเหตุการณ์สำคัญโดยรวมของประเทศไทยที่สมบูรณ์

๑๖. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงฉาก (Scene) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทยที่ครบถ้วนและชัดเจน ในอันที่จะนำมาซึ่งภาพและสถานการณ์โดยรวมของประเทศไทยที่สมบูรณ์

๑๗. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงตัวละคร (Character) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทยที่ครบถ้วนและชัดเจน ในอันที่จะนำมาซึ่งภาพโดยรวมของทั้งพลเมืองและบุคคลอื่นซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประเทศไทยที่สมบูรณ์

๑๘. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงปฏิสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกันกับสิ่งต่างๆ (Interaction & Conflict) ที่ครบถ้วนและชัดเจน ในอันที่จะนำมาซึ่งความตระหนักรู้ถึงประเด็นของความไม่ลงรอยในอดีต และสามารถที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาชาติต่อไปในอนาคต

๑๙. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงสัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) ซึ่งผสมผสานแทรกอยู่ภายใน ในอันที่จะนำมาซึ่งมิติและจินตนาการหรือจินภาพของชาติที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

๒๐. มีเนื้อเรื่องและความหมายที่บ่งชี้ถึงทั้งมุมมองโดยภาพรวม (Point of View) มุมมองในเรื่องของความสำนึกและรักชาติ ที่เปิดกว้างและเข้าถึงทุกคนในชาติได้อย่างถ้วนทั่วและเหมาะสม

๒๑. มีองค์ประกอบทางดนตรีโดยรวม ที่บ่งชี้ถึงรากเหง้าทางจิตวิญญาณ ตลอดจนความมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์แห่งชาติไทย

๒๒. มีองค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของการออกเสียงร้อง (Tone) ที่กระชับและสื่อความหมายในประเด็นของชาติได้ชัดเจน

๒๓. มีองค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของเวลาหรือจังหวะ (Time) ที่เป็นเพลงปลุกใจ รวมไปถึงเปิดกว้าง และเหมาะสมต่อทุกคนที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๒๓.๑ มีความเร็วจังหวะ (Tempo / Speed) ที่กระชับ พอเหมาะ ชัดเจน และเป็นมาตรฐาน ทั้งยังสามารถสร้างความคึกคัก กระฉับกระเฉง ฮึกเหิม สง่าผ่าเผย และปลุกใจได้

๒๓.๒ มีอัตราจังหวะหรือเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Meter / Time Signature) ที่กระชับ ฉับไว และสามารถปลุกใจได้โดยพร้อมเพรียงกัน

๒๓.๓ มีจังหวะหรือลีลาของเสียง (Rhythm) ที่สามารถสร้างความกระฉับกระเฉง และคึกคักได้ ทั้งยังมีการเน้น (Accent) ของจังหวะหนักเบาที่เหมาะสม สอดคล้อง และช่วยเสริมเนื้อร้อง ให้สื่อความหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒๔. มีองค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของทำนอง (Melody) ที่เป็นเพลงปลุกใจ รวมไปถึงเปิดกว้าง และเหมาะสมต่อคนไทยทุกคนที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๒๔.๑ มีภาพรวมของทำนองที่สื่อแสดงถึงทั้งเอกลักษณ์และอัตลักษณ์แห่งความเป็นชาติไทย

๒๔.๒ มีจังหวะของทำนอง (Melodic Rhythm) ที่กระชับชัดเจน อีกทั้งยังสามารถสร้างความคึกคักและกระฉับกระเฉงต่อการปลุกใจได้

๒๔.๓ มีมิติของทำนอง (Melodic Dimensions) ทั้งในด้านของความสั้นยาว (Length) ที่กระชับ จนทำให้ทำนองมีวรรคมีตอนที่เหมาะสม และในด้านของช่วงกว้างหรือพิสัย (Range) ที่บุคคลทั่วไปสามารถขับร้องและเข้าถึงความหมายที่บทเพลงต้องการจะสื่อได้โดยแท้จริง

๒๔.๔ มีช่วงเสียง (Register) ที่เรียบง่าย โดยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งไม่สูงและต่ำมากจนเกินสมควร

๒๔.๕ มีทิศทางของทำนอง (Direction) ที่เรียงตัวกันอย่างต่อเนื่อง เหมาะสมต่อการปลุกใจ และลงท้ายบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์

๒๕. มีองค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของเสียงประสาน (Harmony) ที่เป็นเพลงปลุกใจ ซึ่งเปิดกว้างและเหมาะสมต่อทุกคนในการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๒๕.๑ มีเสียงประสานจากการขับร้องในลักษณะปลุกใจและสร้างความเป็นปึกแผ่น อีกทั้งยังเรียบง่ายและเหมาะสมต่อทุกคนในการขับร้องจริง

๒๕.๒ มีเสียงประสานจากเครื่องดนตรีในลักษณะปลุกใจ อีกทั้งยังมีความหลากหลาย และเปิดกว้างต่อการเล่นและรับฟัง

๒๕.๓ มีการสร้างคอร์ด (Chord Construction) ที่อยู่ในบันไดเสียงหลักหรือเมเจอร์คีย์ (Major Key / Scale) ซึ่งให้ความรู้สึกที่เปิดกว้าง สว่าง สดใส และเป็นไปตามมาตรฐานสากลซึ่งทั่วโลกใช้กันเป็นเพลงชาติ

๒๕.๔ มีการจัดเรียงคอร์ด (Chord Progression) ที่ครอบคลุมทุกบันไดเสียง จนสร้างความกลมกลืนต่อการปลุกใจได้อย่างเหมาะสม

๒๕.๕ มีความกลมกลืน (Consonance) ระหว่างช่วงของอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการจะเน้น และผ่อนในบทเพลงที่ลงตัวต่อการปลุกใจ

๒๖. ม็องค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของระบบเสียง (Tonality) ที่เรียบง่ายและเปิดกว้างต่อทุกคนในการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๒๗. ม็องค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของสีสันเสียง (Tone Color) ที่หลากหลายและเปิดกว้างต่อทุกคนในการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๒๗.๑ มีสีสันจากเสียงร้องของมนุษย์ (Human singing Voices) ที่เปิดกว้างและเหมาะสมต่อทุกคนในการขับร้องจริง

๒๗.๒ มีสีสันจากเสียงของเครื่องดนตรี (Music Instruments) ที่หลากหลาย ลื่นไหล เปิดกว้าง และกลมกลืนต่อการปลุกใจ

๒๘. ม็องค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องลักษณะของเสียง (Characteristics of Sound) ที่เป็นเพลงปลุกใจให้เกิดความตื่นตัว อบอุ่น และฮึกเหิม

๒๘.๑ มีลักษณะของเสียงเกี่ยวกับความดังค่อย (Dynamic) ที่แตกต่าง หลากหลาย ครอบคลุม และทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ลื่นไหลไปกับการปลุกใจ

๒๘.๒ มีลักษณะของเสียงที่เกี่ยวกับการกำหนดความรู้สึก (Expressions) ที่แตกต่าง หลากหลาย ครอบคลุม และทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ลื่นไหลไปกับการปลุกใจ

๒๙. ม็องค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของรูปพรรณหรือพื้นผิว (Textures) ที่เรียบง่ายและเปิดกว้างต่อทุกคนในการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๓๐. ม็องค์ประกอบทางดนตรี ในเรื่องของรูปแบบ (Forms) ที่เรียบง่าย และเปิดกว้างต่อทุกคนในการมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

๓๐.๑ ม็องค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบเพลง ที่เรียบง่ายและเหมาะสมต่อทุกคนในการรับรู้ รับฟัง จดจำ และขับร้อง ตลอดจนถึงความหมายที่บทเพลงต้องการจะสื่อได้จริง

๓๐.๒ มีโครงสร้างของรูปแบบเพลง ที่เรียบง่ายและเหมาะสมต่อทุกคนในการรับรู้ รับฟัง จดจำ และขับร้อง ตลอดจนถึงความหมายที่บทเพลงต้องการจะสื่อได้จริง

๓๐.๓ มีลักษณะของรูปแบบเพลง ที่เรียบง่ายและเหมาะสมต่อทุกคนในการรับรู้ รับฟัง จดจำ และขับร้อง ทั้งยังเข้าถึงความหมายที่บทเพลงต้องการจะสื่อได้จริง ตลอดจนถึงถ่ายทอดอย่างสมบูรณ์

ทั้งนี้ ภายหลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบและเทียบเคียงด้วยทของเพลงชาติไทยกับตัวชี้วัด (indicators) ทั้งหมด ๓๐ ตัว ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในขั้นตอนต่อมา ผู้วิจัยจึงจะนำเอาผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาทำการประเมินให้ทราบถึงระดับความมีประสิทธิภาพของบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ตามเกณฑ์ความมากน้อยซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งไว้ออกเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับการไม่มีประสิทธิภาพเลย ระดับการมีประสิทธิภาพน้อย ระดับการมีประสิทธิภาพปานกลาง และระดับการมีประสิทธิภาพมาก พร้อมไปด้วยกันกับการแปลผลคะแนนประสิทธิภาพให้สอดคล้องไปตามเกณฑ์ข้างต้น ได้แก่

ระดับการไม่มีประสิทธิภาพ	แปลผลได้เท่ากับ	๐	คะแนน
ระดับการมีประสิทธิภาพน้อย	แปลผลได้เท่ากับ	๑	คะแนน
ระดับการมีประสิทธิภาพปานกลาง	แปลผลได้เท่ากับ	๒	คะแนน
ระดับการมีประสิทธิภาพมาก	แปลผลได้เท่ากับ	๓	คะแนน

ท้ายที่สุดสำหรับในส่วนนี้แล้ว ผู้วิจัยจะนำเอาผลรวมของค่าคะแนนความมีประสิทธิภาพที่ได้ มาทำการหาเฉลี่ยร้อยละ เพื่อวิเคราะห์และประเมินให้ทราบถึงประสิทธิภาพของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันในการสร้างความสำนึกและความรักชาติที่ถูกต้องตรงจริงสูงสุด ด้วยเกณฑ์การแบ่งค่าเฉลี่ยร้อยละเป็น ๔ ช่วง ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ยร้อยละ ตั้งแต่ ๐ – ๒๕ แปลผลได้ว่า เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันไม่มี ประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติ หรืออีกนัยหนึ่งคือระดับน้อยมาก

ช่วงค่าเฉลี่ยร้อยละ ตั้งแต่ ๒๖ – ๕๐ แปลผลได้ว่า เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันมี ประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติในระดับน้อย

ช่วงค่าเฉลี่ยร้อยละ ตั้งแต่ ๕๑ – ๗๕ แปลผลได้ว่า เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันมี ประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติในระดับปานกลาง

ช่วงค่าเฉลี่ยร้อยละ ตั้งแต่ ๗๖ – ๑๐๐ แปลผลได้ว่า เพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันมี ประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติในระดับมาก

๓.๘.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคล (Interviewees / Audience analysis) ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้แยกออกอีกเป็น ๒ ส่วนย่อย ตามความเหมาะสมของการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพและในเชิงปริมาณ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคล ในเชิงคุณภาพหรือผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewees) โดยภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาจกในส่วนของการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยจะทำการแยกย่อยขั้นตอนในการวิเคราะห์เป็น ๔ ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นตอนที่ ๑ คือ ขั้นตอนของการยวบสรุปใจความ (Synopsis) ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่การถอดเทป ตลอดจนแกะข้อความต่างๆ ออกมาจากข้อมูลที่ได้จดบันทึกเอาไว้ก่อนหน้า เพื่อนำมาคัดกรองให้เหลือไว้เฉพาะแต่แก่นแท้ของสาระสำคัญเท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๒ คือ ขั้นตอนของการจำแนกข้อมูล (Categorization) อันทำโดยการแบ่งข้อมูลที่ได้รับการคัดกลั่นมาแล้วออกเป็นส่วนๆ ตามความเหมาะสมและความสอดคล้องซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนที่ ๓ คือ ขั้นตอนของการสร้างแบบแผนของข้อมูล (Patternization) ซึ่งทำได้ด้วยการจัดแบ่งแนวทางของคำตอบ หรือความหมายที่ได้รับออกเป็นรูปแบบที่แน่นอนมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ ๔ คือ ขั้นตอนของการตีความข้อมูล (Interpretation) เพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายที่แท้จริงจากคำตอบที่ได้รับทั้งหมด

เมื่อเสร็จสิ้นการวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยจะนำเอาผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้ผนวกประกอบเข้ากับการวิเคราะห์ในส่วนของตัวบทเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน ที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ควบคู่กันมาตั้งแต่ต้น เพื่อความสมบูรณ์และพร้อมที่จะนำไปเทียบเคียงและวิเคราะห์ให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติของบทเพลงดังกล่าว ต่อไป

ส่วนที่ ๒ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงปริมาณ หรือผู้รับสาร (Audiences analysis) ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมด จากในส่วนของการแบบสอบถามข้างต้นมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะหยิบยกทั้งแนวทางของการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ควบคู่ไปพร้อมกันกับการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอ้างอิง หรืออนุมาน (Inferential Statistic) มาใช้ในการศึกษาร่วมกัน ด้วยกระบวนการที่แบ่งได้ออกเป็น ๒ ส่วน ดังต่อไปนี้

๓.๘.๒.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงปริมาณ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการอธิบายข้อมูลตามลักษณะต่างๆ อันแยกย่อยไปอีกได้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

ก. เพื่อการอธิบายให้ทราบถึง ๓ ระดับของชนชั้นทางสังคม ที่ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ไว้ตามตัวชี้วัดที่กำหนด ได้แก่สถานภาพทางเศรษฐกิจ หรือระดับรายได้ สถานภาพทางสังคมหรือระดับการศึกษา และสถานภาพทางการเมือง หรือลักษณะของอาชีพ ด้วยการจัดกลุ่ม แสดงปริมาณจำนวน ความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

ข. เพื่ออธิบายให้แน่ชัดถึงการรับรู้ ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพของชนชั้นทางสังคมทั้ง ๓ ที่มีต่อบทเพลงชาติไทย ด้วยการคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic) หรือค่าเฉลี่ย (Mean / \bar{X}) และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ค. เพื่ออธิบายให้ชัดเจนถึงความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติของชนชั้นทางสังคมทั้ง ๓ อันเนื่องมาจาก บทเพลงชาติไทย ด้วยการคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic) หรือค่าเฉลี่ย (Mean / \bar{X}) และค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๘.๒.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคลในเชิงปริมาณ ด้วยสถิติเชิงอ้างอิง หรืออนุมาน (Inferential Statistic) อันเป็นการใช้กระบวนการทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์หาค่าแตกต่างของข้อมูล ตามลักษณะต่างๆ อันแยกย่อยไปอีกได้เป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ก. ใช้การวิเคราะห์ทดสอบหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี LSD ของฟิชเชอร์ ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ เพื่อทราบถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคมทั้ง ๓ ของกลุ่มตัวอย่าง กับการรับรู้ ความรู้สึก และปฏิกิริยาตอบสนองทางกายภาพ ที่มีต่อเพลงชาติไทย

ข. ใช้การวิเคราะห์ทดสอบหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD ของฟิชเชอร์ ที่ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.05$ เพื่อทราบถึงความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคมทั้ง ๓ ของกลุ่มตัวอย่าง กับความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติ อันเนื่องมาจากเพลงชาติไทย

อย่างไรก็ตามก่อนขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะนำเอาข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจากใน ส่วนของแบบสอบถาม มาตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องด้วยตนเองทุกฉบับ หลังจากนั้น แล้ว จึงจะทำการลงรหัส (coding) แบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเอง ตามมาด้วยการสร้างตารางของ คู่มือการลงรหัสเก็บเอาไว้เป็นเอกสารแสดงลักษณะของข้อมูล เพื่อให้ประกอบและอ้างอิงในการแปล ผลของข้อมูลในภายหลัง และท้ายที่สุด จึงจะนำเอาแบบฟอร์มของการลงรหัสข้อมูลข้างต้น (coding form) มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วย โปรแกรมหาค่าสถิติทาง สังคมศาสตร์สำเร็จรูป (Statistical Package for Social Sciences / SPSS for Windows) เพื่อหา ผลลัพธ์ที่สามารถตอบทั้งคำถามนำวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

๓.๘.๓ การวิเคราะห์เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (Document analysis) มีแนวทางที่คล้ายคลึงกัน กับแนวทางของการวิเคราะห์ต่างๆ ข้างต้น กล่าวคือ ภายหลังจากที่ได้รับข้อมูลมามากพอสมควรแล้ว จึงค่อยเริ่มสรุปใจความสำคัญ จำแนกประเภทของข้อมูล และอื่นๆ ไล่ไปจนถึงตีความสรุป สาระสำคัญทั้งหลาย ทั้งนี้และทั้งนั้น ในส่วนของการวิเคราะห์เอกสารนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาใช้ เป็นเพียงส่วนประกอบเสริม เพื่อสร้างความหนักแน่นให้แก่งานวิจัยชิ้นนี้เท่านั้นเอง

๓.๘ การนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย (Research findings presentation)

ในส่วนสุดท้ายซึ่งอยู่ในขอบข่ายของการนำเสนอข้อค้นพบที่ได้รับมาจากการวิจัยในครั้งนี้ นั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อสรุปจากสิ่งที่ได้ศึกษามาทั้งหมดอย่างละเอียด ด้วยรูปแบบของการนำเสนอ ร่วมกัน ทั้งในการนำเสนอในเชิงพรรณนา (Descriptive) และการนำเสนอในเชิงอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential) โดยในที่นี้จะแบ่งการนำเสนอข้อค้นพบออกเป็น ๒ ส่วนหลักๆ ได้แก่ ส่วนของการ นำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากตัวบทของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน และส่วนของการนำเสนอข้อค้นพบ จากผู้ที่ได้รับฟังเพลงชาติไทยโดยมวลรวม อันขยายความได้ดังนี้

๓.๘.๑ การนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากตัวบทของเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบัน (Textual findings) อันมีลักษณะที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอออกมาในรูปแบบของการพรรณนา (Descriptive) อย่างละเอียด ไล่เรียงลงมาตั้งแต่ข้อค้นพบที่ได้จากการวิเคราะห์ตามครรลองของ องค์ประกอบทางดนตรี การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์ต่างๆ และความหมายอื่นๆ ซึ่งประสานแทรกอยู่ในบท เพลงดังกล่าว ควบคู่กันไป ทั้งในส่วนที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยตนเอง และในส่วนที่ได้สรุปผลมาจาก ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้การสัมภาษณ์ เรื่อยไปจนถึงข้อค้นพบที่ได้จากการประเมิน ประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึก และความรักชาติ ของบทเพลงข้างต้น ผ่านการเปรียบเทียบกับ กับตัวชีวิตที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ดังที่ได้เคยกล่าวถึงในรายละเอียดไว้แล้ว เป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับในส่วนของการอภิปรายผลของข้อค้นพบในที่นี้นั้น ผู้วิจัยจะอภิปรายข้อค้นพบในลักษณะที่ว่า เพื่อเป็นการขยายความข้อสรุปที่ได้รับ และเป็นการตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ ๑ ด้วยในเวลาเดียวกัน ว่าเพลงชาติไทยฉบับปัจจุบันนั้น มีประสิทธิภาพในการสร้างความสำนึกและความรักชาติได้หรือไม่และอย่างไร

๓.๕.๒ การนำเสนอข้อค้นพบจากผู้ที่ได้รับฟังเพลงชาติไทย (Audience findings) อันมีลักษณะที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยจะนำเสนอออกมาในรูปแบบของการอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential) อย่างรอบคอบ ซึ่งในที่นี้ จะแบ่งลงไปอีกเป็น ๒ ตอนย่อยๆ ได้แก่

ตอนที่ ๑ เป็นตอนที่นำเสนอข้อค้นพบด้วยรูปแบบของการอนุมาน หรืออ้างอิง (Inferential) ในประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องของชนชั้นทางสังคมทั้ง ๓ ของกลุ่มตัวอย่าง กับการรับรู้ความรู้สึก และปฏิริยาตอบสนองทางกายภาพ ที่มีต่อเพลงชาติไทย

ตอนที่ ๒ เป็นตอนที่นำเสนอข้อค้นพบด้วยรูปแบบของการอนุมาน หรืออ้างอิง (Inferential) ในประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องของชนชั้นทางสังคมทั้ง ๓ ของกลุ่มตัวอย่าง กับความสำนึกและความรักที่มีต่อชาติ จากการได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทย

สำหรับในส่วนของการอภิปรายผลของข้อค้นพบในส่วนนี้นั้น ผู้วิจัยจะอภิปรายข้อค้นพบในลักษณะที่ว่า เพื่อเป็นการขยายความข้อสรุปที่ได้รับ และเป็นการตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ ๒ และ ๓ ด้วยในเวลาเดียวกัน ที่ว่า ชนชั้นทางสังคมนั้น จะเกิดกับการรับรู้ความรู้สึก ปฏิริยาตอบสนองทางกายภาพ ความสำนึก และความรักที่มีต่อชาติ จากการได้ยินได้ฟังเพลงชาติไทยหรือไม่และอย่างไร

โดยรวมในส่วนของการนำเสนอข้อค้นพบทั้งหมดแล้วก็คือ ผู้วิจัยจะอภิปรายให้ประจักษ์ถึงภาพของความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายที่ทั่วถึงกันหมดระหว่างข้อค้นพบที่ได้รับ กับที่มาหรือความสำคัญของปัญหา ประเด็นของปัญหานำวิจัย ข้อสันนิษฐานของงานวิจัย หรือระเบียบวิธีวิจัย และอื่นๆ ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นหา และคัดสรรนำมาใช้ประกอบเข้ากันกับงานวิจัยชิ้นนี้ทั้งหมด

ทั้งนี้และทั้งนั้น ก่อนที่งานวิจัยชิ้นนี้จะสิ้นสุดลงอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยเห็นสมควรที่จะต้องทำการผนวกแนบข้อเท็จจริงหรือข้อเสนอแนะบางประการ ที่งานวิจัยชิ้นนี้ อาจจะยังขาดตกบกพร่อง ด้วยข้อจำกัด ขอบเขต หรืออุปสรรค ตลอดจนองค์ความรู้อื่นๆ ที่ตัวงานวิจัยเองยังไม่สามารถที่จะก้าวร้อมและครอบคลุมไปถึง อันสมควรแต่การต่อยอดสอดคล้องให้เพิ่มพูนและบริบูรณ์ยิ่งขึ้นสืบไป